

SÈRIE 2

Exercici 1. Opció A. <i>La nit estrellada</i>, de Vincent van Gogh	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1889. [S'admet: finals segle XIX]</p> <p>Context històric i cultural [un mínim de 4]</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tercera República Francesa. • Noves lleis educatives que estableixen l'ensenyament gratuït (1881) i obligatori i l'educació laica. • Auge del proletariat urbà a París i a les grans ciutats de França. • Primers sindicats d'ideologia socialista o anarquista (1880). • El Positivisme en les ciències naturals i el naturalisme en literatura [Émile Zola, Guy de Maupassant, Gustave Flaubert] incloïen la ideologia d'objectivitat i encoratjaven una atmosfera de progrés. • L'enginyeria es troba en un moment de gran avenç: Eiffel. • En aquests anys de finals de segle a França s'estava portant a terme, per part d'una sèrie d'autors nous, una revisió de l'impressionisme. Aquests pintors experimentaran un nou concepte de la pintura i donaran lloc a diferents tendències [postimpressionisme, simbolisme] que seran precursors de les avantguardes del segle XX. • En escultura destaca Auguste Rodin. 	<p>0,20</p> <p>0,80 [0,20 c/u]</p>

Estil i característiques formals i compositives	2 punts
<p>Estil: postimpressionista.</p> <p>Característiques [un mínim de 6]</p> <p>Formals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Simbiosi de color i dibuix. • El pintor ha utilitzat la pinzellada que li és característica, dibuixant clarament cada traç, entonant el quadre en la gamma dels blaus i verds, i donant-li, contrastant, als focus de llum, a cases i a astres, un groc ben viu. <p>Compositives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • S'estructura en dues parts ben diferents: a baix hi ha la terra, amb el poble, del qual destaca l'agulla de l'església; hi ha llum a algunes finestres; a dalt hi ha el cel, amb la lluna i les estrelles, irradiant la seva llum des d'unes formes circulars; el firmament és molt dinàmic, amb uns fluxos ondulants que es combinen entre si; la claredat que envolta la carena podria ser la primera llum del matí. • Un xiprer, a l'esquerra, estableix el primer pla, donant l'efecte de la profunditat, i uneix les dues parts, de terra i cel. • Les pinzellades van cobrint la tela, com teixint-la amb puntades que van formant els diferents elements, fent ritmes diferents, que són circulars per als astres, ondulants per al firmament, de tirabuixons per a la vegetació del fons, de traços rectes per a les cases, i serpentejants i verticals per al xiprer. • Aquesta composició li dona al conjunt un caràcter vibrant, decidit i esvelt. • Així doncs, xiprer, poble i també la posició de les estrelles (que no són les de maig de 1889, quan Van Gogh les va pintar) resulten de la voluntat creadora de l'artista i no una dada del paisatge; és més, l'església té el perfil de les holandeses, fent memòria del Nord, i és molt diferent de la que hi ha a Saint-Rémy. 	<p>0,20</p> <p>1,80 [0,30 c/u]</p>

Tema, significat i funció	1 punt
<p>Tema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>La nit estrellada</i> pren com a base la vista que Van Gogh tenia des de la seva habitació, a l'asil psiquiàtric prop de Saint-Rémy, a la Provença: un camp de blat amb les muntanyes al fons; hi afegeix els elements que li convenen, que són el xiprer i el poble amb l'església. • És un paisatge nocturn, que manifesta l'interès de Van Gogh per l'expressió dels colors de la nit, a més del sentit d'aquesta com a temps de misteri, solitud i angoixa. 	0,40
<p>Significat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • El paisatge provençal és l'element que Vincent van Gogh va fer servir per expressar la seva lluita íntima, que acabarà amb el seu suïcidi, el juliol de 1890. • La natura i l'agricultura no solament li serveixen per expressar la seva percepció d'un món primordial i pur, diferent de la realitat moderna contaminada, sinó també el seu drama religiós. L'artista pinta buscant consol i deixant aquí de costat els assumptes utilitzats tradicionalment, que són els extrems de l'Esclat. • Olivera, xiprer, camp i cel, això és, els elements de la natura, són les limitades eines formals que Van Gogh explota per donar cos al seu estat d'ànim. • Alhora les estrelles, llunyanes, misterioses, dinàmiques, i el firmament, que no té límits i és el lloc de Déu, li serveixen per expressar l'anhel religiós de forma innovadora, amb un element de la natura; el pintor, en una de les seves cartes, diu cercar una pintura <i>que pugui donar consol</i>, però sense tornar <i>al romanticisme o a les idees religioses</i>. • Una altra interpretació ens parla d'un cel apocalíptic que contrasta amb la pau del poble. • El cel representa els seus moments de desesperació i les seves crisis nervioses, de les quals era conscient, i el poble els moments de pau entre crisi i crisi. 	0,40
<p>Funció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En aquest quadre l'artista ha aconseguit donar forma a la seva crisi íntima, que té un component religiós important, mitjançant una temàtica, els paisatges, aparentment seculars. • Van Gogh, com a home del seu temps, busca en la natura les respostes a les seves qüestions sobre l'infinit que la vivència religiosa tradicional no pot donar. 	0,20

OPCIÓ B: Pavelló alemany	5 punts
Esquema d'anàlisi	1 punt
Espai cronològic, històric i cultural	1 punt
<p>Cronologia: 1929.</p> <p>Context històric i cultural [un mínim de 4]</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dictadura de Primo de Rivera. Tres anys abans de la Segona República. • Segon gran desenvolupament urbà de Barcelona. Exposició Universal de 1929. Barcelona • Període d'entreguerres a nivell europeu. • Nazisme a Alemanya, feixisme a Itàlia i stalinisme a la URSS. • Crack de la Borsa de Nova York de l'any 1929. • Racionalisme arquitectònic <i>versus</i> monumentalisme propagandístic. • Surrealisme en pintura: Salvador Dalí, Joan Miró, Maruja Mallo, Ángeles Santos... • En la literatura espanyola destaca la generació del 27: Rafael Alberti, Federico García Lorca, Maria Zambrano... 	0,20 0,80 [0,20 c/u]
Estil, característiques formals i tècniques	2 punts
<p>Estil: Racionalisme. [S'admet Funcionalisme, Moviment Modern i Estil Internacional]</p> <p>Característiques [un mínim de 6]</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materials emprats: marbre travertí, ònix, granit, acer inoxidable i vidre. • Arquitectura arquiteurada amb especial èmfasi en els elements de suport (pilars d'acer). • Estructura transparent amb clara relació de l'espai interior i exterior. • Planta lliure. • Elements prefabricats <p>Altres elements:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un estany amb l'escultura <i>Demà</i> de Georg Kolbe. • A dins, la cadira <i>Barcelona</i> dissenyada pel mateix Mies van der Rohe. 	0,20 1,80 [0,30 c/u]

Significat i funció	1 punt
<p>Significat:</p> <ul style="list-style-type: none">• El pavelló volia significar els valors de la Nova Alemanya: racionalitat, austeritat, transparència i perfecció, enfront de l'arquitectura grandiloqüent dels edificis de l'Exposició Universal de 1929, entre ells el Palau Nacional, avui seu del MNAC.• Publicitat dels materials constructius produïts per la indústria alemanya.	0,70
<p>Funció:</p> <ul style="list-style-type: none">• Edifici representatiu d'Alemanya a l'Exposició Universal de Barcelona de 1929.	0,30

Exercici 2. Obra 1. <i>Dorífor</i>, de Policlet	5 punts
a) Situeu l'obra en el seu context cronològic, històric i cultural corresponent	1 punt
<p>Cronologia: 450-430 aC [S'admet segle V aC]</p> <p>Context històric i cultural [un mínim de 4]</p> <ul style="list-style-type: none"> • Època clàssica. S'inicia després de les Guerres Mèdiques en què l'Atenes de Pèricles va resultar vencedora implantant la Democràcia. • Els pilars fonamentals de l'art grec són: l'home, la natura, la raó, l'harmonia i la bellesa. Com deia Protàgores: "l'home és la mesura de totes les coses". • Moment de màxima esplendor de l'art grec. • Aparició de l'ordre jònic. • Construcció de l'Acròpoli que va ser objecte d'una important campanya de monumentalització durant els anys de l'anomenada "Edat d'Or" de la polis d'Atenes (460-430). • Sota el directe lideratge de Pèricles, el més influent dels ciutadans en l'Atenes democràtica, les obres varen acollir els millors artistes disponibles en el món grec. • Període dels grans noms de l'estatuària grega: Policlet, Fídies, Miró, Praxíteles, Escopes i Lisip. 	0,20 0,80 [0,20 c/u]
b) Digueu a quin estil pertany l'obra i esmenteu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura romana	1 punt
<p>Estil: grec clàssic.</p> <p>Característiques de l'escultura romana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potenciació del monument –arcs de triomf, columnes commemoratives. • Potenciació dels relleus [Ara Pacis Augustea]. • Realisme en els retrats. • Retrats de mig cos, de cos sencer i eqüestres. • Temàtiques mitològiques. • Còpies en marbre d'obres gregues. • Materials: marbre i, en menor mesura, bronze. 	0,20 0,20 c/u

c) Esmenteu CINC característiques formals, estructurals, tècniques o materials d'aquesta obra	1 punt
<p>Característiques</p> <ul style="list-style-type: none"> • Còpia romana. Original en bronze • Cànon anatòmic de set caps • <i>Contrapposto</i> • Tors molt treballat • Voluntat naturalista • Unifacialitat • Un sol bloc de marbre 	0,20 c/u
d) Expliqueu el significat i la funció d'aquesta obra	1 punt
<p>Significat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jove atleta en actitud de repòs instants abans de participar en la seva prova de llançament. • Plenitud juvenil com a ideal antropològic abstracte. • Conjunció dels valors intel·lectuals i físics en equilibri. <p>Funció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Commemorativa. • Us habitual com a <i>ex-vot</i> religiós. • Honorar i representar l'excel·lència ètica de l'èxit enfront de l'orgull i la vanitat. 	0,80
e) Esmenteu CINC tipologies arquitectòniques d'època romana	1 punt
Temple, circ, teatre, amfiteatre, basílica, termes, ponts, aqüeductes, etc.	0,20 c/u

Exercici 2. Obra 2. Santa Maria del Mar	5 punts
a) Situeu l'obra en el context cronològic, històric i cultural corresponent	1 punt
Cronologia: 1328-1383. [S'admet segle XIV]	0,20
Context històric i cultural [un mínim de 4]	0,80 [0,20 c/u]
<ul style="list-style-type: none"> • Des de finals del segle XII un esperit nou va recórrer tot Europa, i amb aquest esperit la llum i la natura van il·luminar la fe i l'entusiasme dels pobles. • El desvetllament de les ciutats va fer que els ciutadans es trobessin i establissin un diàleg permanent entre ells o amb el món que els envoltava, i que es proposessin solucions plàstiques tan belles com les catedrals. • Naixement de les universitats. • La relació amb Déu i amb tot allò sobrenatural va adquirir un caire més moderat que en segles anteriors; amb amor, sense por, trets que anunciaven un humanisme incipient. • En contraposició amb el romànic rural, feudal i monàstic, es desenvolupà el gòtic urbà, que va substituir el monestir aïllat al camp per la catedral ciutadana. • L'art gòtic es va desenvolupar dins del context general d'espiritualitat que caracteritzava l'edat mitjana, però no es pot considerar una continuació de l'esperit romànic. • Cap al final del segle XII, tant el pensament filosòfic (es va traduir Aristòtil d'idees oposades a Plató) com la nova situació socioeconòmica, van fer possibles les condicions necessàries perquè sorgís un home nou, per tant, també un art nou. • Noves condicions socioculturals <ul style="list-style-type: none"> - Una estructura social nova: a partir del segle XIII després de les croades, es van crear rutes noves i s'hi va desenvolupar un comerç creixent; això va comportar nous esquemes laborals i tècnics per proveir els mercaders i va sorgir una indústria artesana incipient que va concentrar molta gent a les ciutats, on es van anar configurant els gremis i els burgs i un nou personatge: el burgès. - Aparició de les ordes mendicants (franciscans i dominics). - Desvetllament de l'Humanisme: el segle XIII sant Francesc d'Assís va introduir una dimensió nova de l'home. Des d'aleshores el cos ja no va ser un suport miserable de l'ànima, sinó una obra meravellosa de Déu que s'havia de respectar. S'havia deixat enrere el terror de l'any mil i s'obria una nova era d'amor: a Déu i a la naturalesa; amor espiritual i amor cortesà. - Pesta Negra. • Art: Nous avenços pictòrics amb els trecentistes italians: Giotto 	

b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de la pintura d'aquest estil	1 punt
<p>Estil: Gòtic.</p> <p>Característiques pintura gòtica:</p> <p>Tècnica:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abandonament de la pintura al fresc [a excepció d'Itàlia] i generalització de la pintura sobre taula [retaules al tremp i inici de la pintura a l'oli a Flandes [i vitralls]. • Auge de la miniatura. <p>Temàtiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Religiosa: Vida de Jesús i Maria, escenes dels apòcrifs i vides de sants [hagiografia]: Llegendes daurades de Jacopus da Voragine]. • Civil: Retrats. <p>Característiques formals i compositives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predomini del dibuix • Cànon i proporcions naturals • Expressivitat facial • Fons daurat, amb inicis de fons arquitectònics i paisatgístics <p>Estils:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Francogòtic o lineal • Italogòtic • Internacional o cortesà • Flamenc 	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>

<p>c) Indiqueu el tipus de planta, els espais que la integren, el tipus de volta i l'estructura de la façana</p>	1 punt
<p>Característiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Santa Maria del Mar presenta exteriorment un aspecte robust amb predomini de les línies horitzontals. <p>Planta i espais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planta de tres naus, separades per vuit esveltes columnes octogonals que divideixen l'espai longitudinal en quatre trams, i un presbiteri, definit per un semicercle format per vuit columnes, envoltat d'un deambulatori o girola amb nou capelles radials, creat a partir de la prolongació de les dues naus laterals. • En aquestes s'obren 22 capelles disposades sense continuïtat, que omplen l'espai creat pels contraforts. • L'absència de transsepte, el reduït nombre de columnes, l'escassa ornamentació i la poca diferència d'alçada entre la nau central i les laterals, donen com a resultat un espai summament ampli, vertical i diàfan. A això últim, ajuda la il·luminació que entra per les nombroses finestres disposades en els murs, i les llunetes situades entre la terrassa de la nau central i les naus laterals. <p>Tipus de volta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volta de creueria <p>Estructura de la façana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La volumetria de la façana s'estructura horitzontalment en cinc espais. <ul style="list-style-type: none"> - El del mig, marcat per la gran portalada coronada per un gablet i una discreta decoració escultòrica en el timpà i els laterals, es correspon amb la nau central. - A banda i banda, els espais que es corresponen amb les naus laterals. - Tanquen la façana els dos laterals que es corresponen amb les capelles, on s'obren prims finestrals apuntats. • La façana principal està flanquejada per dues altes torres octogonals, distingint-se dos nivells en el pla horitzontal. • En el nivell superior domina la gran rosassa de traceria flamígera del segle XV, acompanyada per dos poderosos contraforts rematats per pinacles. 	<p>0,60</p> <p>0,10</p> <p>0,30</p>

d) Expliqueu el significat i la funció d'aquesta obra	1 punt
<p>Significat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • La seva construcció va ser en bona part sufragada pels mercaders, nobles i gremis marítims que vivien al barri. Segons una coneguda llegenda de la ciutat, santa Eulàlia, antiga patrona de Barcelona, havia estat enterrada en aquest mateix lloc al segle VI. • L'edificació de Santa Maria del Mar s'inscriu en el procés d'expansió urbana i la intensa activitat constructiva que va experimentar la ciutat durant el segle XIV, arran de l'impuls econòmic del segle anterior. • Aquest creixement, promogut en bona mesura per l'expansió catalana per la Mediterrània, va fer que es generessin contínues fundacions d'altars que invocaven la protecció de la Mare de Déu a l'interior de la vella església (Santa Maria de les Arenes), de capacitat insuficient. <p>Funció:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Litúrgica. Religiosa, dedicada a la Mare de Déu, protectora del mar i les activitats marítimes. 	0,80
e) Definiu QUATRE d'aquests CINQ termes: díptic, llotja, frontal, cimbori, predel·la	1 punt
<p>díptic: retaule de pintura, d'escultura o d'orfebreria que està format per dos compartiments que s'articulen l'un amb l'altre i que es poden tancar i obrir com un llibre.</p> <p>llotja: edifici públic, característic de la Baixa Edat Mitjana, on es feien les transaccions mercantils.</p> <p>frontal: parament de fusta, metall o seda que adorna el davant d'un altar.</p> <p>cimbori: torre de planta quadrada o octogonal que s'alça damunt el creuer d'un temple perquè hi entri la llum.</p> <p>predel·la: taula inferior, rectangular i horitzontal d'un retaule, en la qual es representen escenes religioses.</p>	0,25 c/u

Exercici 2. Obra 3. <i>Judit i Holofernes</i>, d'Artemisia Gentileschi	5 punts
a) Situeu l'obra en el seu context cronològic, històric i cultural corresponent	1 punt
<p>Cronologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • c. 1612 (principis del segle XVII) 	0,20
<p>Context històric i cultural [un mínim de 4]</p> <ul style="list-style-type: none"> • El segle XVII es caracteritza pels problemes derivats de l'oposició entre l'Europa catòlica –seguidora de la Contrareforma– i l'Europa protestant. La separació de part dels Països Baixos de la Monarquia Hispànica i la seva aproximació a la Gran Bretanya van produir una Europa enfrontada políticament entre les monarquies catòliques –que es van adequar en gran mesura a les directrius del papat– i les protestants. Va ser un segle d'enfrontaments constants amb la guerra dels 30 anys i les seves seqüeles. • Amb els Àustria, a la monarquia hispànica, va començar un període de decadència política, social i econòmica que, curiosament, no es va veure reflectit en el món artístic ni en les lletres (Siglo de Oro) ni en les arts. • Espanya, juntament amb el regne de Portugal, consolidarà la colonització del Nou Món i continuarà dominant Flandes, Nàpols i la Llombardia. • En paral·lel, els Estats Pontificis gaudiran d'una bonança política (superat el sacco del segle anterior) i això tindrà conseqüències en l'auge de totes les manifestacions artístiques. • Defensa de la teoria heliocèntrica: el sol, centre de l'univers, per Galileu Galilei. • Art pictòric: Naturalisme i classicisme a Itàlia [Caravaggio i Annibale Carracci] 	0,80 [0,20 c/u]

b) Digueu a quin estil pertany l'obra i enumereu QUATRE característiques formals o conceptuals de l'escultura d'aquest estil	1 punt
<p>Estil: Naturalisme barroc [S'admet Realisme barroc]</p> <p>Característiques formals i estructurals de l'escultura barroca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utilització de més d'un bloc de material [Bernini] • Un únic punt de vista [teatralitat] • Moviment i expressivitat... • Potenciació d'un únic punt de vista <p>Temàtiques:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Religiosa <ul style="list-style-type: none"> - Antic i Nou Testament - Apòcrifs de l'Antic i Nou Testament - Hagiografia [vides de sants] • Al·legòrica • Simbòlica • Mitològica • Retrat <p>Tipus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Embalum rodó • Relleu <p>Materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utilització de diversos materials semblants: marbre blanc, marbre de colors, bronze daurat, guix... - Fusta policromada a Espanya. Ús de postissos [cabells naturals, ulls de vidre, llàgrimes de resina, vestits, joies...] <p>A Espanya:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imatges religioses i relleus historiatos en retaules de fusta policromada, encarnada i estofada. • Imatges de vestir, principalment en els passos de Setmana Santa. 	<p>0,20</p> <p>0,20 c/u</p>

c) Esmenteu CINC característiques formals, compositives o tècniques d'aquesta obra	1 punt
<p>Característiques formals i compositives:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formes obertes amb predomini del color sobre el dibuix • Línia de l'horitzó baixa que emfasitza els personatges. • Composició dinàmica amb ús de les diagonals que es creuen entre elles. • L'escena s'estructura al voltant d'un triangle, els vèrtexs dels qual són els caps dels tres personatges, d'entre aquests el d'Holofernes és el centre culminant de l'acció perquè hi convergeixen totes les altres línies compositives. • Composició unitària • Composició profunda. • Llum artificial que il·lumina amb força el cos del difunt. • Ric cromatisme amb predomini del vermell, el blau i el blanc. • Els personatges, amb indumentària pròpia de l'època de l'autora, se'ns presenten com a gent del carrer i no pas com a models ideals de bellesa o de reminiscències del passat. • Segueix el corrent naturalista que agafa com a model de la seva obra la realitat i l'aplica a temes històrics o religiosos del passat. <p>Tècnica:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oli sobre tela 	0,20 c/u

d) Expliqueu el tema, el significat i la funció d'aquesta obra	1 punt
<p>Tema</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bíblic. L'obra representa el moment culminant del <i>Llibre de Judit</i> de l'Antic Testament. • Segons la història, l'exèrcit assiri havia posat setge a la ciutat jueva de Betúlia. Quan els seus habitants estaven a punt de capitular, Judit va concebre un pla per salvar el seu poble. Va comparèixer al campament amb la falsa pretensió de ser una desertora del seu poble, fet que li va permetre tenir accés al general Holofernes. Aquest se'n va enamorar i la va convidar a la seva tenda. Quan, després de sopar, el general estava totalment embriac, Judit li va tallar el cap i el va ficar en un sac que li havia preparat Agra, la seva serventa. L'endemà al matí, Judit havia tornat a Betúlia i en saber-se la notícia de la mort del general, els assiris van fugir. 	0,50
<p>Significat i funció</p> <ul style="list-style-type: none"> • En aquesta representació la pintora hi introdueix un canvi iconogràfic significatiu. En les representacions anteriors, Agra era una dona vella i mai no participava directament en l'acció. Aquí és una dona jove i forta que ajuda la seva mestressa. • S'aconsegueix així una imatge de superioritat física que, sumada a la fredor emocional que expressen els personatges, ha estat interpretada per alguns com a gest d'alliberament i de venjança de la pintora per la cruel violació que havia patit de jove. • Efectivament, Artemisia Gentileschi, filla de pintor, havia estat violada pel seu professor de dibuix i aquesta experiència traumàtica –i el judici posterior– marcaran tota la seva obra. • El seu talent precoç i la seva vàlua li permetran una vida independent poc comuna entre les dones de la seva època i és un cas atípic en la història de la pintura (va ser la primera dona a ser admesa a l'Acadèmia d'Art de Florència, 1616). 	0,50

e) Anomeneu CINC obres escultòriques d'època moderna [segles XV-XVIII] i esmenteu-ne els autors	1 punt
<ul style="list-style-type: none">• <i>Apol·lo i Dafne</i>, de Gianlorenzo Bernini.• <i>El rapte de les sabines</i>, de Giambologna.• <i>Oració a l'hort de Getsemaní</i>, de Salzillo.• <i>David</i>, de Donatello.• <i>Pietat</i>, de Miquel Àngel.• <i>D'altres</i>.	0,20 c/u